

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา (developmental research) เพื่อพัฒนาแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ โรงพยาบาลนิคมน้ำอูน โดยใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องตามแนวคิดของเดมिंग (Deming)

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ บุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลนิคมน้ำอูน จำนวน 14 คน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นพยาบาลวิชาชีพ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง จากสภาการพยาบาล จำนวน 13 คน
2. เป็นพยาบาลเทคนิค ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและได้รับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นสอง จากสภาการพยาบาล จำนวน 1 คน
3. เต็มใจเข้าร่วมการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย คือ แผนการพัฒนาแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกระบวนการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องตามแนวคิดของเดมिंग (Deming) ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ plan-do-check-act ดังนี้

ระยะที่ 1 วางแผนในการพัฒนาแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ (plan) โดยใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด (brainstorming) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาปัญหาในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการดังนี้
 - 1.1 ด้านโครงสร้างเนื้อหา ความครอบคลุมในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการในกลุ่มผู้รับบริการประเภทต่างๆ

1.2 ด้านความง่ายในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ และการเอื้อต่อการกระบวนกรพยาบาล

1.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

1.4 ด้านเวลาในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการร่วมกับบุคลากรพยาบาล

3. จัดตั้งคณะกรรมการ/ทีมงานในการพัฒนา และปรับปรุงแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

4. กำหนดเกณฑ์วิธีการประเมินการพัฒนา และปรับปรุงแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

5. กำหนดขอบเขต โครงสร้างเนื้อหา รูปแบบของแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการร่วมกับบุคลากรพยาบาล

6. ร่างแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการที่ต้องการ

7. กำหนดระยะเวลา สถานที่ และการประเมินผล

ระยะที่ 2 ทดลองใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพ (do)

นำแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการที่สร้างไปทดลองใช้ตามแผนที่วางไว้ โดยกำหนดให้ใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพในผู้รับบริการทุกราย ในหอผู้ป่วยในตามระยะเวลาที่กำหนด

ระยะที่ 3 ประเมินคุณภาพแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ (check)

1. ประเมินคุณภาพแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการภายหลังจากนำไปทดลองใช้โดยใช้แบบประเมินคุณภาพของแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ 4 ด้านดังนี้

1.1 ด้านโครงสร้างเนื้อหา ความครอบคลุมในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการในกลุ่มผู้รับบริการ

1.2 ด้านความง่ายในการบันทึก และการเอื้อต่อการใช้กระบวนกรพยาบาล

1.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

1.4 ด้านเวลาในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

2. ศึกษาปัญหา อุปสรรคในการนำแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการไปใช้ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุง และพัฒนาแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการให้มีประสิทธิภาพ

3. วิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ (act)

ประชุมปรึกษาหารือบุคลากรพยาบาล โดยใช้เทคนิคการประชุมระดมความคิด โดย

1. นำผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. นำเสนอผลการดำเนินการแก่บุคลากรพยาบาลเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน

3. ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข จนกว่าจะได้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการที่มีคุณภาพ เหมาะสมและสะดวกในการใช้ประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินคุณภาพของ แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์คุณภาพในการใช้ของแบบบันทึกการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลสุรินทร์ของ วัชรินทร์ รัตสาร (2543) โดยลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพของแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของแบบบันทึก ด้านความง่ายในการบันทึกและเอื้อในการใช้กระบวนการพยาบาล ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการบันทึก และด้านเวลาที่ใช้ในการบันทึก โดยลักษณะแบบสอบถาม 3 ด้านแรกจะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ข้อความ	การให้คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแปลผลคะแนน

การประเมินคุณภาพด้านการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ ใช้เกณฑ์การให้คะแนนคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คุณภาพระดับสูง ปานกลาง ต่ำ โดยใช้คะแนนตามกลุ่มแนวคิดของ เบสต์ (Best, 1977) โดยใช้ค่าคะแนนสูงสุดลบด้วยคะแนนต่ำสุด และนำมาหารด้วยระดับการวัดที่ต้องการ

$$\text{สูตร ช่วงคะแนนในชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{ระดับการวัด}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

ดังนั้น จะได้เกณฑ์คะแนนค่าเฉลี่ยดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1 - 2.33	ระดับต่ำ
2.34 - 3.67	ระดับปานกลาง
3.68 - 5	ระดับสูง

สำหรับด้านเวลาในการที่ใช้ในการบันทึก เป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ 2 ข้อ ได้แก่ ช่วงเวลาที่ใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพ และ เวลาที่ใช้ในการบันทึกแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพโดยเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ให้แสดงความคิดเห็น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แผนการพัฒนาแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการพยาบาลจำนวน 3 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิและ ผ่านการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิโดยผู้วิจัย ส่วนแบบประเมินคุณภาพของแบบประเมินภาวะสุขภาพผู้รับบริการ ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการพยาบาลจำนวน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพยาบาลจำนวน 1 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิ และผ่านการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงกันของเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิ (content validity index: CVI) โดยได้ค่า CVI = 0.88 และตรวจสอบความเป็นปรนัยของเครื่องมือ (objectivity) (บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร, 2545) โดยบุคลากรพยาบาลจำนวน 3 คน

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิทักษ์สิทธิกลุ่มประชากร โดย ผู้วิจัยพบกลุ่มประชากรแนะนำตัวเมื่อพบบุคลากรพยาบาล อธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษาให้ทราบทุกคน ขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยและชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้ โดยการตอบรับหรือปฏิเสธจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงาน คำตอบหรือข้อมูลทุกอย่างผู้วิจัยจะนำเสนอการศึกษาในภาพรวม และนำเสนอข้อมูลเฉพาะในการศึกษาในครั้งนี้เท่านั้น โดยระหว่างการวิจัยหากกลุ่มประชากรไม่พอใจหรือไม่ต้องการตอบคำถาม กลุ่มประชากรสามารถออกจากการวิจัยโดยไม่ต้องบอกเหตุผล หรือตอบคำถามใดๆ ทั้งสิ้น

การรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือผ่านคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลนิคมน้ำออน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตดำเนินการวิจัย
2. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติแล้วผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการ โรงพยาบาลนิคมน้ำออน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย
3. ผู้วิจัยพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล และบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการทำวิจัย
4. ดำเนินการวิจัยตามแผนการดำเนินการที่วางไว้ โดยแบ่งเป็น 2 รอบ ดังรายละเอียดในแผนการดำเนินการต่อไปนี้